

Kassay Pál története

1956. május 6.

Az a szenzációs vád, hogy a detroiti Reuther fivérek elleni gyilkos merényletek mögött Kassay F. Pál, a husz esztendő óta hírhedt magyar terrorista és szabotőr áll, még nincs beigazolva. A detroiti nyomozó hatóságok csak sejtik, hogy ennek a különlegesen nagystílű terroristának a keze benne volt úgy a két fivér elleni merényletben, mint abban a robbantási kísérletben, amelynek áldozata az autómunkások uniójának épülete lett volna. Csak hajszálon mult, hogy ez az utóbbi kísérlet sem sikerült úgy, amint a merénylők tervezték.

Kassay F. Pál neve 1931, tehát 18 esztendő óta ismeretes a hatóságok előtt. Ez a veszedelmes terrorista, aki most 55 esztendős lehet, valamikor állítólag tengerésztsízt volt Magyarországon, ahol vagy 30 esztendővel ezelőtt a Balatonon sikerült felrobbantania egy gondosan őrzött hajót.

Akronban, a gumiipar központjában épültek a hatalmas Zeppelin rendszerű kormányozható léghajók, amíg ezek a légi járművek divatban voltak. Egytől egyig katasztrófális módon pusztultak el. Azért-e, mert képtelenek voltak megfelelni a várakozásnak, vagy mert gonosz kezek sietteték pusztulásukat, még nem tudják.

Az óriási léghajóknak természetesen hadi célokat is kellett volna szolgálniuk s ezért építésüket is nagy gonddal ellenőrizték. Ez a gondozás azonban, mint kiderült, távolról sem volt olyan alapos, hogy a romboló munkát teljesen meg tudta volna akadályozni. A munkások között Akronban állandóan volt egy csomó titkos kormányügynök, gyakorlott FBI ember, akiknek az volt a dolga, hogy mint munkások, barátkozzanak össze azokkal, akikre gyanakodtak s lehetőleg tőlük maguktól tudják meg, hogy szabotálták-e a munkát valamilyen tekintetben, vagy nem?

Ez történt Kassay F. Pál esetében is, aki ügyes és gyakorlott munkás volt, de gyanakodtak rá. Két FBI ember nemcsak figyelte, de egyenesen belső kebelbarátjává lett a magyar terroristának, azon a réven, hogy orosz származású kommunistáknak adták ki magukat.

Az alábbiakban közöljük a híres FBI ügynök, Leon F. Turrou elbeszélését a Kassay esetről, úgy ahogy tíz évvel az események után, 1941 júliusában elmondta. Turrou mint munkás Petrov álnév alatt dolgozott Akronban az "Akron" nevű Zeppelin építésénél, mely az amerikai hajóhad részére készült. Volt mellette egy másik FBI ügynök is, akinek nevét nem mondta meg. Mindketten kommunistáknak adták ki magukat és belső, bizalmas barátai lettek Kassaynak, akinek a házánál különösen Turrou gyakran megfordult s akit Kassay felesége, mint Turrou elbeszélte, mindig a legnagyobb vendégszeretettel fogadott.

1931 őszén Turrou rájött, hogy Kassay szabotálja munkáját a léghajón azzal, hogy a léghajó farok építményében a szegecselési (riveting) munkát szabályellenesen csinálja, aminek feltétlenül az lett volna a következménye, hogy mivel a szegecsék nem tartották össze rendszeren a fémlapokat, azok a repülés közben szétváltak volna, a léghajó darabokra hullását eredményezve. Azonnal felhívta erre a másik FBI ügynök figyelmét, aki vizsgálat után megerősítette Turrou megállapításait.

A következőkben Turrou saját elbeszélését adjuk.

Azonnal engedélyt kértünk Washingtonból, hogy Kassayt letartóztathassuk. Az engedélyt telefonon adták meg, de azzal az utasítással, hogy az elfogatással várjunk egy napot. Erre a napra az igazságügyminisztériumnak volt szüksége, hogy áttanulmányozzák az idevonatkozó törvényeket. Másnap reggel több magasrangú tengerésztiszt érkezett Ak-

ronba, hogy elsőkézből szerezzenek információkat. Ugyanakkor Nugent Dodds, az igazságügyminisztérium bünyügyi osztályának főnöke telefonon tudatta, hogy nem találtak olyan szövetségi törvényt, amelynek alapján a kormány beleavatkozhatnék a dologba, még pedig azért nem, mert a Navy még nem vette át hivatalosan a léghajót és az még nem volt kormánytulajdon.

Dodds egyuttal utasítást adott, hogy lépünk összeköttetésbe Akronban a Summit megyei hatóságokkal s tudjuk meg, hogy nincs-e valamilyen ohioi törvény, amelynek alapján bele lehet szólni a dologba. Átmentünk George Hargraves helyettes megyei ügyész hivatalába, ahol Hargraves megállapította, hogy Kassay az ohioi "criminal syndicalism" törvényt sértette meg (szabotálás elleni törvény) és elítélés esetén tíz évi fegyházat kaphat. Azonnal kiállította Kassay ellen az elfogatási parancsot és kijelentette, hogy minden rendben van, aznap délután öt órakor Kassayt letartóztatják.

Teljesen váratlanul azonban igen kellemetlen meglepetés érte a kormány- és a megyei hatóság embereit.

Valaki az ügyészi hivatalból, megsejtve a dolog szenzációértékét, felhívta rá az akroni lapok figyelmét. A lapok azonban egy csomó reportert zudítottak ki Kassay lakására, úgy hogy amikor az munkából hazatért, az újságírók fogadták és elkezdték faggatni. Kassay halálra vált, de sikerült megszabadulnia a reporterektől. Összeszedte minden írását és azt a pincében lévő kemencében meggyújtotta. Amikor a hatósági emberek odaértek öt órákor, az iratoknak csak hamuvá vált maradványait találták a kemencében.

Ez azért volt tragikus veszteség, mert így lehetetlenné vált annak a megállapítása, hogy az óriási léghajó melyik részei voltak hibásan készítve.

A házat tetőtől talpig átkutatták, de nem találtak semmit. Mindössze egyetlen durva vázlatrajz került a kezükbe, amely az egész léghajót ábrázolta és kétségkívül Kassay munkája volt. Ezen azonban nem találtak semmi jelet sem, amely a hibás részekre irányíthatta volna a figyelmet.

Kassayt letartóztatták, a feleségével együtt. Az asszony ellen nem volt semmi gyanu, őt csak óvintézkedésből fogták el. Kassayt a rendőrségen hosszú vallatásnak vetették alá. A terrorista eleinte mindent tagadott. Csak akkor tört le, amikor tudtára adták, hogy legfelsőbb barátjai, az állítólagos Petrov és a másik, aki Petersen néven szerepelt, nem kommunista elvtársak, hanem az FBI ügynökei.

Eleinte nem akarta hinni és sokáig tartott, amíg sikerült kétségbevonhatatlanul bebizonyítani előtte a két állítólagos elvtárs azonosságát. A kebelbarátokban való csalódás még a megrögzött szabotőrnek is sok volt. Arcát tenyerébe temetve, nyögve ismételte: Óh Petrov, barátom, elvtársam...

Harry Wood bíró huszezer dollár kezesség mellett lecsu-

katta Kassayt, feleségét azonban szabadon bocsátották. Sohasem tudtuk meg, hogy az asszony mit mondott, amikor megtudta, hogy voltaképpen kik vagyunk. Engem különösen úgy tekintett, mint legjobb barátjukat és mindenkor a legnagyobb vendégszeretettel fogadott házukban. A tény az volt, hogy neki nem volt része férje üzelmeiben.

A már Akronba érkezett magasrangú tengerésztiszteket ujjakkal egészítették ki, főképpen azért, hogy megtalálják, hol végzett Kassay hibás munkát a léghajón. Vallomását a legnagyobb gonddal tanulmányozták végig. Az összes részeket átvizsgálták, ahol dolgozott és sokat új munkával pótoltak. Akik ezt a pótló munkát irányították, később azt mondták, hogy a pótlás 150 ezer dollárba került. Én magam figyelmeztettem a többieket, hogy Kassay már hónapokig dolgozott a léghajón, amikor én a vizsgálatot elkezdtem s amikor ő maga beismerte előttem, hogy az én odaérkezésem előtt már nagy károkat tett a léghajón. Az arra irányuló kísérletek azonban, hogy ezt a vallatás folyamán is beismerje,

KÖNYVTÁR
19
KÖNYVTÁR
KÖNYVTÁR

hiábavalóknak bizonyultak. Semmi mást nem ismert be, csak azt, amiről tudta, hogy nekem ugyanis tudomásom van róla.

Mint az ilyen esetekben történi szokott, a radikális szervezetek óriási lármát csaptak, hogy Kassayt ártatlanul üldözik. Előteremtették a huszezer dollárt a kezességre, aminek révén szabadon bocsátották, jó ügyvédek fogadtak fel és erőteljes mozgalmat kezdtek érdekében.

Az eredmény az lett, hogy a felsőbb bíróságok az ohioi szabotázs elleni törvényt alkotmány ellenesnek mondták ki, a Kassay ellen emelt vádatokat eljettették.

A megyei ügyészség azonnal fellebezett ez ellen és hónapokig tartó késedelem és tanácskozás után a felsőbb bíróság igazat adott az ügyészségnek, azonban ez a döntés későn jött. Kassayt nem lehetett megbüntetni, mert közben elszökött az országból. (Megjegyzés: Az újabb hírek szerint Kassay sohasem hagyta el az Egyesült Államokat 1931 óta s állandóan New York és Chicago között bujkált.)

Az "Akron" léghajó 1931 szeptemberének végén végezte első repülését, amit rövid időn belül többször is megismételt. Mindig kifogástalanul működött, úgy hogy már hajlandó voltam azt hinni, hogy nem lesz igaza Kassaynak, aki előttem többször tette ezt a kijelentést: "Petrov, jez a léghajó sohasem fog repülni!"

1932 januárjában a virginiai partok mellett, erős viharokban, az "Akron" keresztülment a legnagyobb próbákon is. 1933 áprilisában azonban megjött a megrondító hír: A hatalmas léghajó elpusztult a new jerseyi partok mellett, a Barnegat világítóhajó közelében. Személyzetéből 76 ember közül csak három menekült meg, a többi ottveszett.

W. V.